

ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНЕ І ТИПОЛОГІЧНЕ МОВОЗНАВСТВО

УДК 37.02:[81'1=112.2=161.2]:001.4(045)

DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.5.2/01>**Осова О. О.**Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ: НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКІ ПАРАЛЕЛІ

Компаративні дослідження термінологічних систем різних мов набувають дедалі більшої ваги в сучасній лінгвістиці, що зумовлює нагальну потребу ґрунтовного аналізу особливостей їх формування. У рамках цієї статті здійснено ретельне вивчення процесів формування лінгводидактичної термінології в німецькій та українській мовах. Завдяки компаративному аналізу виявлено низку подібних закономірностей синтагматичного варіювання, притаманних обом досліджуваним мовам. Зокрема, це комбінування лексичних компонентів, утворення складних синтаксичних конструкцій, а також заміна одного елемента на семантично або граматично еквівалентний у певному контексті. Важливим аспектом роботи стало вивчення гіпонімічних відношень у лінгводидактичній термінології німецької та української мов. Виявлено спільні гіпоніми для деяких ключових понять, що свідчить про подібність концептуальних систем у досліджуваній галузі. Особливу увагу приділено явищу полісемії термінів, які можуть набувати різних значень залежно від контексту вживання, що потребує ретельного аналізу та уніфікації. У дослідженні підкреслюється наявність значної кількості інтернаціональних слів та елементів у лінгводидактичній термінології, зумовленої процесами міжкультурного обміну та глобалізації науки. Авторкою проаналізовано семантичну структуру повних і часткових інтернаціоналізмів та псевдоінтернаціоналізмів, визначено їх спільність у досліджуваних мовах. У статті окремо наголошується на важливості розвитку термінологічних баз даних та онлайн-ресурсів, які значно полегшують доступ до актуальної інформації та сприяють уніфікації лінгводидактичної термінології, що дозволяє підвищити ефективність наукової комунікації та обміну знаннями між фахівцями різних країн.

У представленій роботі визначено перспективи подальших досліджень у галузі лінгводидактичної термінології, серед яких: вивчення семантичних відтінків інтернаціональних слів, роль культурних чинників, стандартизація термінології, вплив інноваційних технологій та специфічні аспекти лінгводидактичної термінології у конкретних сферах.

Ключові слова: лінгводидактична термінологія, українська мова, німецька мова, особливості формування, компаративний аналіз.

Постановка проблеми. В епоху інновацій, культурних та політичних трансформацій у європейських країнах зосереджується увага на мовній політиці, що впливає на розвиток освітньої галузі. Це стимулює розробку ефективних методик та технологій навчання іноземних мов. Термінологічна система лінгводидактики розвинених мов постійно знаходиться в динаміці, оновлюється та збагачується, сприяючи появі наукових понять, які є спільними для багатьох гуманітарних наук, що, на думку науковців (Н. Голуб, С. Омельчук), пояснюється розширенням теоретичних і практичних напрямів наукових досліджень у теорії й методиці

навчання мов [3, 21]. Також це пов'язано з глибокими інтегративними зв'язками з філософією освіти, галузевими методиками та етнопедогогікою. Крім того, враховуються такі дослідницькі напрями, як синергетика, антропологія, герменевтика, акмеологія та інформатика. У зв'язку із зазначеним вище активно формується лінгводидактичний терміноапарат мов. За словами В. Федонюк: «Практично на кожному етапі розвитку науки обов'язково постає питання про її термінологію, про відповідність метамови станові розробленості наукових проблем, реакцією на яке й виступає прагнення науковців удосконалити

термінологію шляхом співвіднесення її з новими науковими поняттями та узгодити її використання в окремих напрямках науки» [20, с. 20]. Відтак стає важливим дослідження мовних традицій створення термінів, їх систематизація та відповідність літературним нормам. Порівняльний аналіз формування лінгводидактичної термінології німецької та української мов дозволяє виявити спільні паралелі в національному характері формування мовної особистості. Саме тому компаративні дослідження семантичних та лексико-графічних аспектів лінгводидактичної терміносистеми є актуальними в сучасній лінгвістиці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Лінгводидактика, що охоплює методику навчання української та іноземних мов, активно розвивається як в Україні, так за кордоном. Українське мовознавство багате на дослідження, що містять ґрунтовні дані щодо історії становлення окремих терміносистем. Ці дослідження належать таким науковцям, як В. Захарчин [6], А. Симоненко [15], Т. Панько, І. Кочан, Г. Мацюк [11] та ін.

Важливим питанням термінології, систематизації та розвитку терміносистеми української лінгводидактики, а також термінологічної культури фахівця присвячені праці Н. Голуб [3], С. Омельчук [10], О. Семенов [14], Л. Томіленко [19] та ін. Зокрема, Н. Голуб пропонує рекомендації щодо правильного вживання термінів у науково-дослідницькій діяльності, уникнення різних тлумачень термінів «компетенція» і «компетентність», а також неправильного перекладу слів [3, с. 106].

Проблему термінологічного наповнення понятійного апарату академічної лінгводидактики, яка відіграє важливу роль у якісній підготовці майбутнього фахівця як компетентного мовця, розглядає також С. Омельчук. Він пропонує рекомендації з культури фахового мовлення, які охоплюють широкий спектр складних питань українського слововживання, написання і граматичної кваліфікації загальнонаукової та спеціалізованої термінології в галузі лінгвістики та лінгводидактики [10].

Особливої уваги у контексті дослідження заслуговує наукова праця М. Дужої-Задорожної та В. Задорожного [4], у якій автори досліджують особливості функціонування німецької фахової соціально-педагогічної лексики у науковій та практичній сферах. Автори звертають увагу на те, що в німецькій соціальній педагогіці спостерігається динамічна заміна одних термінів іншими. Цей процес може бути пов'язаний з «евфемізацією певних понять, прагненням до більшої точ-

ності або відображенням нових соціальних реалій» [4, с. 148].

На основі аналізу наукової літератури з теми дослідження [24, 26–32] можна виділити основні напрямки закордонних досліджень з питань термінології лінгводидактики. Порівняльний аналіз терміносистем було здійснено А. Райнером, який дослідив методи порівняння термінології, фахових текстів і мов професійного спрямування, наголосивши на структурних відмінностях юридичної термінології [29]. К. Гнутцманн та Г. Олденбург провели порівняльний аналіз педагогічної термінології в німецькій та англійській мовах [24].

Дослідники Людвіг П. та Рот-Купплер К. зосередили свою увагу на питанні неоднозначності термінів у галузі педагогіки. На їхню думку, багатозначні поняття в цій сфері потребують детального пояснення для кращого сприйняття, особливо перед їх використанням під час лекцій чи в розділах наукових праць [26].

Вінфрід Тільманн провів ґрунтовне дослідження термінології у контексті міжкультурного спілкування. Його робота [30] зосереджена на тому, як формуються терміни в міжмовному просторі, на прикладі порівняння німецької та англійської мов. Науковець звернув особливу увагу на мовні особливості наукового дискурсу та потенційні «пастки», які можуть виникнути під час перекладу спеціалізованих термінів. Його дослідження висвітлює також низку труднощів, з якими стикаються перекладачі та науковці при роботі з фаховою термінологією в міжнародному контексті [30, с. 143].

У галузі дидактики значний внесок у вивчення термінології зробив Х. Мюллер. У своєму дослідженні автор акцентує на взаємозв'язку між шкільною граматикою та відповідною термінологією. Дослідник проаналізував існуючі підходи та запропонував практичні рекомендації щодо підвищення чіткості та логічності граматичної термінології в освітньому контексті [28].

Варто зазначити, що представлені вище роботи є лише одними з багатьох у сфері лінгводидактичної термінології. Ця галузь активно розвивається. Однак, незважаючи на значний прогрес у цій сфері, досі існують певні прогалини в наукових дослідженнях. Зокрема, бракує ґрунтовного порівняльного аналізу німецької та української лінгводидактичних терміносистем, що і зумовило вибір теми нашого дослідження.

Постановка завдання. Метою цієї статті є компаративний аналіз німецькомовної та україномовної фахової лексики, зокрема семантико-

прагматичних і функціональних особливостей формування термінів лінгводидактичної сфери на сучасному етапі розвитку освіти та науки.

Для вивчення лінгводидактичної термінології взято матеріали текстів підручників, посібників з лінгводидактики, навчально-методичних праць фахових дисциплін, наукової та довідкової літератури [22, 23, 25, 31, 9, 12, 13, 18].

Виклад основного матеріалу. Аналіз наукових джерел із теми дослідження [10, 11, 15] дозволяє стверджувати, що активне вивчення термінів лінгводидактики української мови розпочалося в 80-х роках минулого сторіччя. Це призвело до формування ґрунтовної термінологічної системи, над якою працювали такі видатні мовознавці, як Б. Грінченко, П. Дячан, О. Огоновський та інші. Їхні праці базувалися на новітньому на той час звуковому методі навчання грамоти [1].

Зазначене вище зумовило появу розгалуженої системи термінів, які охоплюють усі аспекти навчання та вивчення мов. Створення цілісної терміносистеми лінгводидактики стало важливим кроком для подальшого розвитку галузі та уможливило ефективну комунікацію між фахівцями та дослідниками в цій сфері.

Як відомо, термін «лінгводидактика» є загальним та використовується для позначення всієї галузі, яка вивчає методи та принципи навчання мов. До цієї галузі також належать методика навчання мови, українська лінгводидактика, методика навчання іноземної мови, методика навчання української мови як іноземної та інші [3]. В німецькій мові для позначення подібних понять використовуються терміни, що походять від «Sprachdidaktik».

Питання визначення сутності терміна залишається дискусійним у наукових колах. Більшість дослідників (Л. Томіленко, А. Крижанівська, Л. Симоненко, Т. Панько) сходяться на тому, що термін – це слово, словосполучення або інший вираз, який використовується для позначення певного поняття в конкретній галузі знань [8, 19].

Термінологія утворює систему упорядкованих понять, закріплених у відповідних словах та виразах. Терміни, пов'язані між собою за змістом, формуючи певну терміносистему. За висновками мовознавців (С. Омельчук, Л. Симоненко, В. Федонюк), термінологію лінгводидактики можна визначити як «сукупність термінів», які використовуються в галузі лінгводидактики для позначення концепцій, методів, процесів та явищ, пов'язаних з навчанням та вивченням мов. Крім того, лінгводидактичний термін є педагогічною

та методичною категорією, оскільки його формування, створення та розвиток залежать від прийнятих педагогічних концепцій і методик викладання мов у конкретному соціумі [10, 15, 16, 20].

Сучасний стан лінгводидактичної термінології характеризується зростаючою варіативністю. Цей феномен виявляється в тому, що для номінації одного й того самого поняття використовуються різноманітні словоформи, орфографічні варіанти, а також синтаксичні та стилістичні конструкції [2].

У лінгводидактичній термінології виділяють такі типи варіантності: орфографічна, парадигматична, синтагматична, оцінювальна та інші [3, 6, 11, 17]. Порівняльний аналіз лінгводидактичної термінології в німецькій та українській мовах дозволяє стверджувати, що характерною особливістю для обох мов є наявність орфографічної варіантності. Зокрема, у німецькій термінології спостерігається різне написання слів разом або окремо (*die Sprachfertigkeit – die Fertigkeit Sprechen, die Fremdsprachendidaktik – die Fremdsprachen Didaktik*) та можливість передачі терміна на письмі так само, як у першоджерелі (*der Code, der Output, das Feedback* (англ.)). Також використовуються різні регістри для позначення термінів (*dtz – DTZ (Deutsch-Test für Zuwanderer); DaZ – daz (Deutsch als zweite Fremdsprache); PEP – PeP (Praxiserkundungsprojekt)*) та інші варіації.

На сучасному етапі розвитку української лінгводидактичної термінології також виявлено варіантне написання одного з компонентів термінів-словосполучень, а саме складних прикметників. Їх можна зустріти, написаними разом, через дефіс або окремо. Наприклад: *особистісно-орієнтований підхід – особистісно орієнтований підхід, теоретико-практичний кейс – теоретико практичний кейс, неозначено-особове речення – неозначено особове речення*.

Порівнюючи лінгводидактичну термінологію німецької та української мов, можна виявити цікаву тенденцію до парадигматичного варіювання. Це означає, що для позначення одних і тих самих понять використовуються різні лексичні одиниці, які можуть мати певні відмінності у значенні, походженні чи вживанні. [32, с. 534].

Найпоширенішим видом парадигматичного варіювання в термінології є синонімія. Синонімічні терміни мають спільне значення, але «можуть відрізнитися нюансами значень, словотворчими елементами, етимологією, часом вживання чи сферою використання» [11, с. 171]. В німецькій лінгводидактичній термінології прикладами синонімії можуть бути такі спеціальні

терміни: *das Sprachlabor – die Sprachwerkstatt, die Lernmethode – das Lehrverfahren – die Unterrichtsmethode, die Rechtschreibung – die Orthographie, die Wiederholung – die Festigung, das Wort – der Lexem* тощо.

Аналіз зібраного для дослідження матеріалу підтверджує наявність широкого спектру синонімів термінологічної лексики в українській мові. Наприклад: *комунікація – спілкування, активний словник – активний словниковий запас, слухання – аудіювання, лексика – словниковий запас, пунктуація – розділові знаки, мовленнєва компетенція – комунікативна компетенція*.

Особливістю лінгводидактичної термінології є те, що одна із ключових ролей у формуванні термінологічної системи належить саме антонімічним відношенням. Антонімія є семасіологічною категорією, яка «невід’ємна від термінологічних систем і сприяє систематизації наукових понять шляхом встановлення протиставлень» [11, с. 188]. Ця закономірність не лише впливає на структуру термінології, але й значно полегшує розуміння та засвоєння понять у цій галузі. В німецькій лінгводидактичній термінології можна знайти чимало прикладів антонімічних пар, що описують протилежні підходи та методи навчання. Ось деякі з них: *Lehrerzentrierter Unterricht – Schülerzentrierter Unterricht, frontales Unterrichtsgespräch – Partnerarbeit, der Anfänger – der Fortgeschrittene, induktives Lernen – deduktives Lernen*.

Проведене дослідження також підтверджує наявність антонімічних мікрополів у лінгводидактичній термінології української мови, наприклад: усне мовлення – писемне мовлення, традиційне навчання – інноваційне навчання, усні вправи – письмові вправи. Українська мова, на відміну від німецької, має широкий спектр засобів вираження антонімічних відношень, таких як приєднання префікса *не* (*укладені – неукладені тексти, вербальне – невербальне спілкування*) або усічення основи грецького походження (*моно-*: *монолог – діалог*) та інші.

Отже, наявність синонімічних та антонімічних мікрополів у лінгводидактичній термінології досліджуваних мов дозволяє стверджувати про системні відношення у цій термінології. У контексті дослідження варто зауважити, що велику кількість антонімічних пар утворюють саме термінословосполучення. Дослідження показало, що процес розвитку термінологічних систем у лінгводидактиці характеризується мінливістю та адаптивністю. Досліджувані структури постійно еволюціонують, відображаючи динаміку самої науки.

Отже, з часом спостерігається трансформація цих мікрополів. Вони не лише розширюються, вбираючи нові терміни, але й іноді втрачають застарілі поняття, що свідчить про сталий розвиток цієї галузі.

На основі проведеного дослідження з’ясовано, що в німецькій та українській мовах існує синтагматична варіантність лінгводидактичних термінів, яка передбачає використовуються різні комбінації слів, конструкцій та синтаксичних структур для позначення одних і тих самих понять [2]. Важливо зазначити, що синтагматична варіантність має свої особливості в кожній із досліджуваних мов. Наприклад, в німецькій мові частіше використовується зміна порядку слів (*didaktische Methoden – Methodik der Sprachvermittlung*), а в українській – синонімія (вивчення лексики – опанування лексики). Всі ці особливості синтагматичної варіантності лінгводидактичних термінів дозволяють вибирати найбільш вдалі варіанти в залежності від контексту та стилю мовлення, а також підкреслюють гнучкість досліджуваних мов.

Під час дослідження було з’ясовано, що для лінгводидактичної термінології німецької та української мов є характерними також наявність гіпонімічних відношень. Це проявляється в наявності спільних гіпонімів для певних термінів. Наприклад: німецький термін «*die Sprachendidaktik*» має відповідні спільні гіпоніми – *die DaF-Didaktik, die Zweitsprachendidaktik* тощо. В українському лінгводидактичному дискурсі існує термін «компетенція» з відповідними гіпонімами – комунікативна компетенція, соціокультурна компетенція, дискурсивна компетенція тощо.

З’ясовано, що в лінгводидактичній термінології німецької та української мов поширене явище полісемії. Наприклад, німецький термін «*der Satz*» може означати: речення (як мовна одиниця), тезу, положення, норму, ставку [31, с. 262]. Український термін «метод» може мати такі значення: *підхід до вивчення мови; метод дослідження* [21, с. 20].

В ході дослідження особливостей формування лінгводидактичної термінології української та німецької мов значна увага була приділена інтернаціональним словам та елементам. Їхня присутність пояснюється тривалими процесами міжкультурного обміну, що стимулюються науковими конференціями, обміном викладачами, фаховими публікаціями тощо [3, 5, 6]. Прикладом повних інтернаціоналізмів є терміни «*der Tes*» (нім.), «*тест*» (укр.), які мають формальну подібність та повну семантичну спільність, а також відпо-

відають ідентичним логіко-понятійним системам. У обох мовах ці терміни пов'язані з вимірюванням навичок, вмінь та компетенцій. Дослідження часткових інтернаціоналізмів у контексті перекладу спеціалізованої термінології виявляє значні семантичні розбіжності між зовнішньо подібними лексемами в різних мовах. Це явище становить особливий інтерес для лінгвістів та перекладачів, оскільки воно безпосередньо впливає на адекватність міжмовної комунікації в науковому дискурсі. Наприклад, в українському науковому контексті термін «*інститут*» переважно позначає заклад вищої освіти або науково-дослідну установу. Натомість, німецький відповідник «*das Institut*» демонструє більшу семантичну гнучкість, включаючи додаткове значення «кафедра» в структурі університету. Ця семантична асиметрія може призводити до суттєвих помилок у перекладі та інтерпретації наукових текстів.

Значна частина понять у лінгводидактичній термінології походить з інших мов і є інтернаціоналізмами. Серед них найбільш дослідженими є «європеїзми», які в основному походять з грецької та латинської мов. Прикладами таких термінів є наступні: метод, орфограма, графема, граматики, принцип, текст тощо [1]. Багато слів у лінгводидактичній термінології є запозиченнями, наприклад: *контекст (der Kontext)*, *експеримент (das Experiment)*, *інтерференція (die Interferenz)* тощо.

З активним розвитком інноваційних технологій у викладанні та вивченні мов з'явилася значна кількість термінів, що належать до технічних засобів та електронних технологій в навчанні. Наприклад, *інтерактивна дошка – interaktive Tafel*, *подкаст – der Podcast*, *відеоконференція – die Videokonferenz*, *інструмент – das Tool* тощо.

Серед структурних характеристик німецьких термінів переважають іменники, у порівнянні з іншими частинами мови. Всі терміни поділяються на три категорії: однослівні; терміни-словосполучення; термінологічні скорочення. У німецькій лінгводидактичній термінології спостерігаються характерні словотвірні особливості, які відображають загальні тенденції німецького словотвору. Найбільш продуктивним способом утворення термінів є складання основ, що призводить до появи багатокомпонентних іменників. Ця тенденція яскраво проявляється у таких термінах, як «*die Kommunikationserfahrung*»,

«*die Unterrichtsmethode*», «*die Mehrsprachigkeitsorientierung*» та «*die Fremdsprachenlernkompetenz*».

Значну роль у формуванні термінологічного апарату відіграє також конструкція, у складі якої є прикметник з іменником, що дозволяє ефективно передавати видові та логіко-семантичні зв'язки між поняттями. Наприклад: «*virtuelles Klassenzimmer*», «*implizites Wissen*» та «*curriculare Vorgabe*».

На відміну від німецької лінгвістичної термінології, виразним показником української виступає прикметник, «нерідко претендуючи на роль обов'язкової складової неоднослівного педагогічного терміна» [7, с. 30]. Наприклад: *педагогічна взаємодія*, *філологічна освіта*, *креативне мислення*, *інтерактивні методи тощо*.

Висновки. Дослідження термінологічних систем лінгводидактики української та німецької мов дозволило виявити низку характерних особливостей. Лінгводидактика як галузь знань має розгалужену терміносистему, призначену для номінації концептів, методів та процесів, пов'язаних із навчанням і вивченням мов. Ця терміносистема перебуває в стані безперервного розвитку, збагачуючись новими одиницями та зазнаючи трансформацій під впливом різноманітних чинників.

Аналіз лінгводидактичної термінології обох мов засвідчив як спільні тенденції, так і певні відмінності, зумовлені специфікою цих мовних систем і культур. Обидві терміносистеми характеризуються розгалуженістю, динамічністю розвитку та постійним поповненням новими елементами. Варіативність, полісемія, вплив міжкультурної взаємодії та інноваційних технологій є спільними рисами для термінології обох мов.

Водночас спостерігаються відмінності, пов'язані з наявністю специфічних термінів без точних відповідників в іншій мові, а також із впливом культурних чинників на формування й використання термінологічних одиниць.

Подальші дослідження в цій галузі можуть бути спрямовані на поглиблене вивчення семантики й стилістичних особливостей лінгводидактичних термінів, аналіз впливу культурних чинників на формування термінології, а також на розробку рекомендацій щодо вдосконалення та уніфікації терміносистем з урахуванням специфіки мов і культур.

Список літератури:

1. Бородіна Н.С. Основні класифікаційні ряди в українській лінгводидактичній термінології. *Термінологічний вісник*. 2013. Вип. 2 (1). С. 145–149.

2. Васецька О. Парадигматичні відношення варіантності в синтаксичній термінології. *Українська мова*. 2017. № 3. С. 132–143.
3. Голуб Н.Б. Термінологічна система української лінгводидактики: особливості становлення і проблеми функціонування. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Філологічна», 2017. № 68, С. 104–108.
4. Дужа-Задорожна М.П., Задорожний В.В. Особливості функціонування німецької фахової соціально-педагогічної лексики у науковій та практичній сфері. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог: Вид-во НаУОА, 2020. Вип. 9(77). С. 147–150.
5. Дулепа І.Б. Німецько-українські міжмовні омоніми у фаховій субмові педагогіки. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 3 (ч. 2), 2011. С. 107–111.
6. Захарчин В.В. Українська мовознавча термінологія кінця XIX – початку XX століття: дис...канд. філол. наук: 10.02.01 / Захарчин Віра Валентинівна ; НАН України, Ін-т укр. мови. К., 1995. 185 с.
7. Іваницька Н.Л. Поняття – слово – термін (на матеріалі педагогічних термінів). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія, 2017. №31. Том. 3. С. 28–31.
8. Крижанівська А.В., Симоненко Л.О. Панько Т.І. Склад і структура термінологічної лексики української мови / за ред. А.В. Крижанівської. К.: Наукова думка. 1984. 196 с.
9. Німецько-український, українсько-німецький словник / Уклад. Горбач Л., Горбач Ю. Київ. ТОВ Літера ЛТД. 2018. 324 с.
10. Омельчук С. Сучасна українська лінгводидактика: норми в термінології і мовна практика фахівців. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія». 2019. 234 с.
11. Панько Т. І. Українське термінознавство / Т. І. Панько, І. М. Кочан, Г. П. Мацюк. Львів: Світ, 1994. 216 с. 76, с.
12. Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі : навч. посіб. / [О. Горошкіна, С. Караман, З. Бакум, О. Караман, О. Копусь; за ред. О. Горошкіної та С. Карамана]. К.: АКМЕ ГРУП, 2015. 250 с.
13. Редько В. Г., Полонська Т. К., Басай Н. П. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів старших класів загальноосвітніх навчальних закладів: навчально-методичний посібник / Редько В. Г., Полонська Т. К., Басай Н. П. [та ін.] ; за наук. ред. Редька В. Г. К. : Педагогічна думка, 2013. 360 с.
14. Семеног О. Термінологічна культура фахівця в об'єктиві українського лінгводидактичного дискурсу. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2019. № 6 (90). С. 139–150.
15. Симоненко Л.О. Українське термінознавство кінця XX – початку XXI ст.: стан і перспективи розвитку. *Мовознавство*. 2018. № 3. С. 39–47.
16. Сідун М.М., Полонська Т.К. Лінгводидактичні засади навчання іноземних мов у закладах вищої педагогічної та загальної середньої освіти : монографія / відп. за вип. М.М.Сідун, Т.К.Полонська. Мукачево : МДУ, 2018. 342 с.
17. Сучасна українська літературна мова. Лексика і фразеологія / [за заг. ред. І. К. Білодіда]. К.: Наук. думка, 1973. 438 с.
18. Тарнопольський О.Б. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі: підручник / О.Б. Тарнопольський, М.Р. Кабанова. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 256 с.
19. Томіленко Л. М. Термінологічна лексика в сучасній тлумачній лексикографії української літературної мови: [монографія] / Л.М. Томіленко. Івано-Франківськ: Фоліант, 2015. 160 с.
20. Федонюк В. Про терміносистему в період становлення науки. *Проблеми української термінології: зб. наук. пр.* Львів: Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2006. С. 19–21.
21. Яцик Т.О., Степанюк В.В. Словник коротких термінів з педагогіки. Луцький фаховий педагогічний коледж КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради. Луцьк: ФОП Мажула Ю.М., 2022. 50 с.
22. Dietmar Rösler, Nicola Würffel. DLL 05: Lehr- und Lernmedien. Fort- und Weiterbildung weltweit Buch mit DVD. Klett Sprachen GmbH. 2015. 207 S.
23. Funk H. DLL 04: Aufgaben, Übungen, Interaktion. Klett-Langenscheidt. München. 2014. 184 S.
24. Gnutzmann C.H. Oldenburg H. Deutsche und englische Fachtexte im Vergleich. Textlinguistische Grundlagen für den fachbezogenen Fremdsprachenunterricht. *Fremdsprachen lehren und lernen*. 19. 1990. S. 7–27.
25. Legutke M., Schart M. DLL 01: Lehrkompetenz und Unterrichtsgestaltung. Fort- und Weiterbildung weltweit Buch mit digitalen Extras. Klett Sprachen GmbH. 2013. 199 S.
26. Ludwig P.H. Das „terminologische Babylon“ in der Pädagogik. Ein weiterhin erforderliches Plädoyer für begriffliche Klarheit. *Pädagogische Rundschau*. 2022. 75. Jg., H. 2, 189–204.
27. Metzler. Lexikon Fremdsprachendidaktik, Ansätze – Methoden – Grundbegriffe. Springer. 2010. VI. 352 S.

28. Müller Ch. Schulgrammatik und schulgrammatische Terminologie. In: Bredel, U., Günther, H., Klotz, P., Ossner, J. & Sieber-Ott, U. (Hrsg.). Didaktik der deutschen Sprache. Ein Handbuch. Bd. 1. Paderborn. Schöningh. 2003. S. 464–475.
29. Reiner Arntz. Der Vergleich von Terminologien, Fachtexten und Fachsprachen aus Methodischer sicht. *Revista de Lingüística y Lenguas Aplicadas*. Volumen 3. 2008. S. 83–94.
30. Thielmann Winfried. Terminologiebildung im interlingualen Feld – Wissenschaftssprachliche Voraussetzungen und terminologische Fallstricke an Beispielen des deutsch-englischen Sprachvergleichs. *Terminologiebildung im interlingualen Feld. Fachsprache*. 3–4. 2016. S. 143–162.
31. Wörterbuch der Pädagogik / Winfried Böhm. Begr. von Wilhelm Hehlmann. überarb. Aufl. Stuttgart: Kröner, 2000. 589 S.
32. Fraas K. Terminationbetrachtung zwischen Theorie und Praxis. *Zeitschrift für Germanistik*. Pieter Lang. T. 11, № 5. 1990. S. 524–542.

Osova O. O. PECULIARITIES OF THE FORMATION OF LINGUODIDACTIC TERMINOLOGY: GERMAN-UKRAINIAN PARALLELS

Comparative studies of the terminological systems of different languages are becoming increasingly important in modern linguistics, which requires a thorough analysis of the peculiarities of their formation. Within the framework of this work, a thorough study of the processes of formation of linguodidactic terminology in German and Ukrainian was carried out. The comparative analysis revealed a number of similar patterns of syntactic variation inherent in both languages under study. These include, in particular, the combination of lexical components, the formation of complex syntactic constructions and the replacement of one element by a semantically or grammatically equivalent one in a given context. An important aspect of the work was the study of hyponymic relations in the linguodidactic terminology of German and Ukrainian. Common hyponyms were identified for some key concepts, which indicates the similarity of the conceptual systems in this area. Special attention is paid to the phenomenon of polysemy of terms, which can acquire different meanings depending on the context of use, which requires careful analysis and unification. The study highlights the presence of a significant number of international words and elements in linguodidactic terminology, due to the processes of intercultural exchange and globalisation of science.

The author analyses the semantic structure of complete internationalisms, partial internationalisms and pseudo-internationalisms and identifies their common features in the languages studied. The article stresses the importance of developing terminological databases and online resources, which greatly facilitate access to up-to-date information and promote the unification of linguistic and didactic terminology. This makes it possible to increase the efficiency of scientific communication and the exchange of knowledge between specialists from different countries.

The paper identifies prospects for further research in the field of linguodidactic terminology, including: the study of semantic shades of international words, the role of cultural factors, the standardisation of terminology, the impact of innovative technologies, and specific aspects of linguodidactic terminology in specific fields.

Key words: linguodidactic terminology, Ukrainian language, German language, peculiarities of education, comparative analysis.